

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 137/07-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. J. P., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 17, ods. 1, 2 a 6, čl. 23 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 9 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Pu/2/2006, F., K., a P. M. a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. J. P. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. mája 2007 doručená sťažnosť Mgr. J. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 17, ods. 1, 2 a 6, čl. 23 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 9 Medzinárodného paktu

o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Pu/2/2006, F., K., a P. M.

Zo sťažnosti vyplýva, že:

„Dňa 15. marca 2006 som bola hospitalizovaná na ortopedickom oddelení v nemocnici v Š. Dňa 17. marca som podstúpila psychiatrické vyšetrenie. Dňa 23. marca 2006 som bola preložená na oddelenie psychiatrickej kliniky F., K., pracovisko K. V ten istý deň som podpísala súhlas s hospitalizáciou, s tým, že k liečbe sa vyjadrím neskôr až keď bude stanovená diagnóza. Lekári to posúdili tak že s liečbou nesúhlasím a následne F. dňa 24. marca 2006 požiadala súd o vyslovenie, že prevzatie do ústavnej starostlivosti bolo v súlade so zákonom.

Okresný súd Košice II dňa 27. marca 2006 uznesením rozhodol, že začína konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia alebo držania v ústave zdravotnej starostlivosti a ustanovil mi opatrovníčku I. R., zamestnankyňu Okresného súdu Košice II. Okresný súd Košice II v ten istý deň 27. marca 2006 uznesením vyslovil, že prevzatie a držanie mojej osoby v ústavnej starostlivosti je dôvodné.

Ja som dala súhlas na hospitalizáciu, preto v žiadnom prípade nemohlo začať konanie podľa § 191a ods. 1 OSP ale mohlo začať podľa § 191a ods. 2. OSP.

Súd podľa § 191b ods. 4 mohol uznesením rozhodnúť len o zákonnosti prevzatia do ústavnej starostlivosti a nie dôvodnosti prevzatia a držania.

Na základe týchto uznesení Okresného súdu Košice II bola som držaná v ústavnej starostlivosti od 23. marca 2006 do 2. mája 2006 vo F. v K. a následne 2. mája 2006 bez akéhokoľvek môjho súhlasu previezli ma do nemocnice v Michalovciach, kde som bola proti svojej vôli držaná nasledujúcich 8 týždňov, do 31. júna 2006. Teda spolu som bola držaná v ústavnej starostlivosti viac ako tri mesiace.

Podľa § 191d ods. 1 OSP, ak súd vyslovil, že prevzatie bolo v súlade so zákonnými dôvodmi a umiestnený je obmedzený alebo vylúčený zo styku s vonkajším svetom, pokračuje súd v konaní o vyslovenie prípustnosti jeho ďalšieho držania v ústave. Po tom, ako súd vydal uznesenie, že prevzatie bolo v súlade so zákonnými dôvodmi a umiestnená bola obmedzená alebo vylúčená zo styku s vonkajším svetom, mal pokračovať v konaní

o vyslovenie prípustnosti jej ďalšieho držania v ústave. Toto konanie mohlo trvať najdlhšie 3 mesiace a súd mal rozhodnúť rozsudkom, samozrejme v konaní v súlade s § 191d. Takýto rozsudok nikdy nebol vydaný a ja napriek tomu som bola držaná v ústavnej starostlivosti dlhšie ako 3 mesiace.“

Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 23 Pu/2/2006 z 27. marca 2006 podala sťažovateľka 10. júla 2006 *„Žiadosť o opravné konanie (...)“*. Ďalej sa sťažovateľka zmieňuje o tom, že 14. júla 2006 podala jej vtedajšia právna zástupkyňa Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) návrh na preskúmanie rozhodnutia vo veci nutnosti hospitalizácie podľa prejavu vôle pacienta. Podľa sťažovateľky bola jej žiadosť odložená ad acta a krajský súd začal vo veci konať až na základe jej ústnych urgencií v decembri 2006, keď uznesením sp. zn. 1 Co/501/2006 z 20. decembra 2006 odmietol jej odvolanie z dôvodu, že bolo podané oneskorene. Predmetné uznesenie bolo sťažovateľke doručené vo februári 2007. Sťažovateľka zastáva názor, že aj v tomto konaní došlo k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Napokon sťažovateľka uviedla, že 23. marca 2007 (správne má byť 22. marca 2007, pozn.) podala *„... podnet podľa § 243e a nasl. OSP na Generálneho prokurátora. Generálna prokuratúra postúpila vec na Krajskú prokuratúru do K. Krajská prokuratúra v K. odpovedala mi listom zo dňa 11. 4. 2007 a podala sťažnosť na Okresný súd v Košiciach. Okresný súd Košice II listom zo dňa 19. 4. 2007 Spr. 83/2007 sťažnosť zamietol s tým, že nie je prípustná“*.

Pokiaľ ide o právomoc ústavného súdu na prerokovanie jej sťažnosti, sťažovateľka uviedla, že vyčerpala všetky opravné prostriedky (odvolanie, mimoriadne dovolanie, sťažnosť), ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľka tvrdí, že: *„Sťažnosť v súlade s § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, je podaná v lehote 2 mesiacov od doručenia posledného rozhodnutia vo veci samej, ktorým*

je rozhodnutie Krajskej prokuratúry v K. zo dňa 19. 4. 2007 a rozhodnutie Okresného súdu Košice II o neprípustnosti sťažnosti.“

Sťažovateľka na základe uvedených skutočností navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Osobná sloboda Mgr. J. P. podľa čl. 17 ods. 1, 2, 6 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 15 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách a podľa čl. 9 Medzinárodného paktu občianskych a politických práv Okresným súdom Košice II., F. K. pracovisko K. a P., M. bola porušená.

2. Sloboda pohybu a pobytu Mgr. J. P. podľa čl. 23 ods. 1 Ústavy Okresným súdom Košice II., F., K. pracovisko K. a P. M. bola porušená.

3. Právo Mgr. J. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách Okresným súdom Košice II v konaní vedenom pod sp. zn.: 23 Pu/2/2006 a Krajským súdom v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co/501/2006 porušené bolo.

4. Mgr. J. P. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Košiciach II povinný vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Pu/2/2006, F. K., a P. M. došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 17, ods. 1, 2 a 6, čl. 23 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 9 medzinárodného paktu.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 24/05).

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, ktorej súčasťou je aj právny názor, že podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) [§ 243e až 243j Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti ústavnému súdu podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu možné prihliadať (mutatis mutandis I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03 a iné).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. Ustanovenie § 243e ods. 1 OSP neukladá totiž povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť o tom, či podá alebo nepodá mimoriadne dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04).

Takýto podnet nie je teda iným právnym prostriedkom, ktorý je sťažovateľ v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný vyčerpať na ochranu svojich základných práv alebo slobôd ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a preto nemá na plynutie lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde žiadny vplyv. Plynutie uvedenej lehoty nie je totiž závislé na snahe sťažovateľa využiť mimoriadne opravné prostriedky, ale na naplnení skutočností uvedených v ustanovení § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 209/03, I. ÚS 233/03).

Ústavný súd prihliadajúc na svoju konštantnú judikatúru nemohol preto ani v danom prípade inak posúdiť začiatok plynutia dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona

o ústavnom súde, teda až odo dňa doručenia oznámenia generálneho prokurátora o nevyhovení jej podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, t. j. od 19. apríla 2007.

Pretože napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 26. februára 2007 (vyplýva to z odpovede predsedu okresného súdu z 19. apríla 2007 na „sťažnosť“ sťažovateľky na nesprávny postup v namietanom konaní okresného súdu, ktorá je prílohou sťažnosti ústavnému súdu) dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti okresnému súdu bola podaná v čase (14. mája 2007), keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde pre tento typ konania.

Ústavný súd nemohol pri posúdení začiatku plynutia dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde zohľadniť ani deň doručenia oznámenia predsedu okresného súdu z 19. apríla 2007 o neprípustnosti „sťažnosti“ sťažovateľky, a to z dôvodu, že neprípustný opravný prostriedok nemohol založiť plynutie lehoty na podanie sťažnosti, pretože ani podanie neprípustného opravného prostriedku nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Toto oznámenie predsedu okresného súdu nemožno preto považovať za kvalifikovanú právnu skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Keďže pobyt sťažovateľky v označených zdravotníckych zariadeniach skončil, ako sa to uvádza v sťažnosti, 31. júna 2006, platí záver o oneskorenosti podania sťažnosti aj v tejto časti.

Ústavný súd sa preto nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2007

